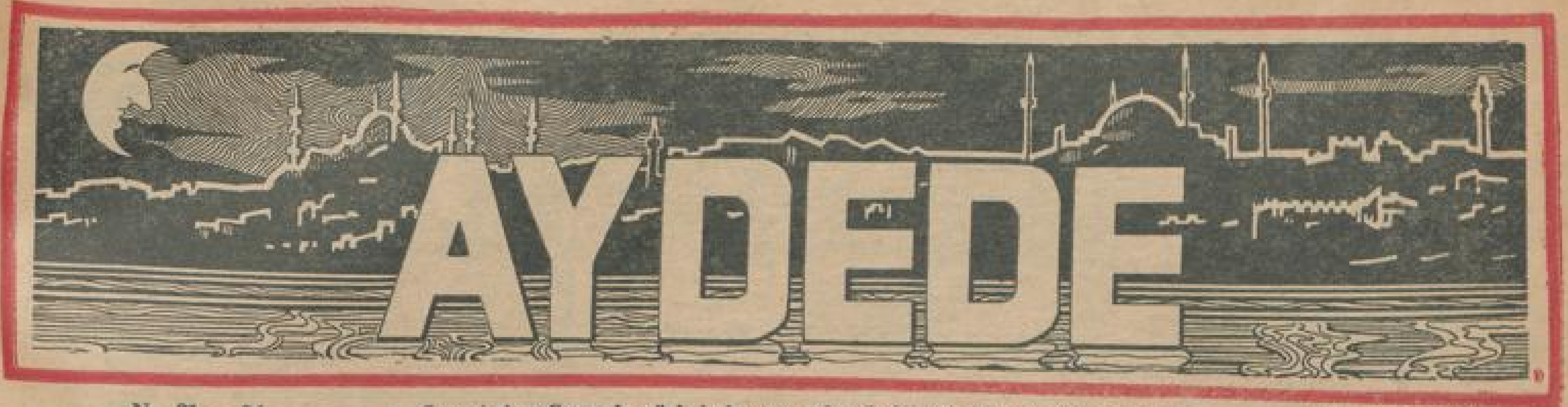

AYDEDE

No. 91 — 74
ÇARŞAMBA 19 Ocak 1949
Fiatı 15 Kuruş

Cumartesi ve Çarşamba günleri çıkar tam mânasile bitaraf siyasî hoşsohbet gazete
İdarehane: Ankara Caddesi 98/2, TAN Basımevi
Başmuharriri: REFİK HALİD KARAY

Tesis tarihi : 1922
Telgraf: Aydede — İstanbul
Telefon - 25100 — Posta Kutusu: 816

SUDA NAKIŞLAR

Özenti Telâş !

"Kabine düştü.. Kabine kurulacak!,, diye bir telâştır gitti. Böyle bir telâş bizim şu günkü vaziyetimizde de bir az mübalağalı görünmekte idi: özentiye benziyordu.

Zira parlamentosunda sadece bir partinin büyük, pek büyük bir ekseriyetle hükümferma olduğu yerde kabine çekilmeleri ciddî mânada bir buhran teşkil edemedikleri gibi yeni kabine kurulması da hiç bir zorluk göstermez. İş, hemen hemen bir parti içi dâvasıdır. Ali hocanın gidip yerine hoca Alinin gelmesi ve yeni bir kaç mebusun bakanlıkla taltifi.

Devlet reisinin de, hükûmet reisinin de vazifeleri basittir. Devlet reisi kabinenin başına getireceği adamı seçmek için çeşitli partilerden fikir almağa, partiler müvazenesini hesaba katmağa mecbur değildir. Tek parti ile temasa geçer, o partinin temayülünü göz önünde tutarak yeni kabine reisini tayin eder.

Yeni hükûmet başkanı da kendi partisinden ötesini düşünmeyeceğinden bir çok külfetlerden masundur. Beraber çalışacağı bakanları az çok bir aile meclisi rahatlığı içinde ayırır. Filvaki bunun güç tarafları olursa da bunu muhtelif partilerden âzâ bulmak kadar yorucu sayamayız.

Halbuki memlekette bir kabinenin tutunabilmesi için partilerden çoğunu memnun etmek lâzım gelse, hele bir de âyan meclisi bulunsa iş ne kadar zorlaşır... Devlet reisinin de, kabine başkanının da bazı defa, analarından emdikleri süt burunlarından gelir. Buhran günlerce sürdüğü gibi yeni kabineler bir bir arkasından sukut edebilir.

Eğer bu defa umumî efkâr ve haricî çevreler azıcık meraka düştülerse sebebi sadece yeni hükûmetin içine müfrit denilen zümreden ne kadar âzâ gireceği, demokrasinin ne dereceye kadar engele uğrayacağı meselesinin meçhul nokta olarak kalmasıydı.

Yoksa hiç bir şeyin fazla değişmiyeceğini ve çok zayıf bir hükûmet de kurulsa meclis ekseriyetinin bunu bir müddet için koruyacağını, lüzumlu ıslâhat yapılamıyacağını herkes biliyordu. Hamam yine eski hamam olarak kalacaktı, Tasın değişmesi de bir şey demek değildi .

Onun içindir ki göze çarpan kuru telâş tamamile özenti ve taklitten ibaretti! **AYDEDE**

BAKALIM YENİSİ NE GETİRECEK?

Halk — Ah, sırtlarındaki şu yükler, yoksa bu kadar ezilmezdim!

BETERİN BETERİ VARDIR !

Yeni kabinede en mühim değişiklik maliye bakanlığına muhasebeci ve defterdar gibi bir maliye memurunun değil, nihayet bir maliye mütehassısının getirilmesidir. Bütün yük şimdi yeni bakanın sırtındadır ve bütün ümit onun korkunç bir keşmekeşe düşmüş olan maliye işlerimize imkân nisbetinde çeki düzen vermesine bağlıdır. Maliye, maliyeci ister diye az mı yazmıştık?

Doğrusunu söylemek lâzım gelirse şu sırada Maliye Bakanlığını kabul etmek büyük br nefis itimadına, ayni zamanda feragat duygusuna ve bir de muayyen bir maliye programının çoktandır, fikirde tebellür etmesine ihtiyaç gösterirdi. Aksal'ın o hassâ ve meziyetleri kendinde bulmasa sırf bakan olmak için bu vazifeyi deruhte etmeğe yanaşacağına ihtimal veremeyiz.

Dış işleri bakanının yerini muhafaza etmesi de muhakak ki yeni kabinenin bir kuvveti oluyor. Cavit Oral gibi diğer bir kaç bakanın lüzumsuzcasına kabineden hariç bırakılmamasına da memnunuz. Hepsi bu kadar!

Olan şey ihtiyacımızı karşılıyor mu? Hayır! Fakat olanlar, istediğimizden çok az ise de korktuğumuzdan da çok fena değildir. Beterin beteri vardır.

Rica İle Gelenler Kabinesi

Kabine teşkilinde de pek yeni, hiç alışılmamış bir usul bulundu:

Yeni kabine "rica ile gelenler,, kabinesidir. Bu hükme gazetelerde hükûmetin teşekkül ediş tarzı hakkında okuduğumuz malûmat ile vasıl olduk. Maliye Bakanı "istemem,, demiş; rica etmişler; kabule mecbur olmuş. Hariciye Bakanı keza... ricalar yüzünden yerini muhafaza etmiş. Hattâ başbakan yardımcısı da arkadaşlarına "kabineye girmiyeceğim,, dedikten sonra ricalar karşısında dayanamamış. Tekel bakanı da bu işin ihtisası dahilinde olmadığını ileri sürmüş, ricalarla yumuşamış. İlh..

Ricasız gelenler arasında yalnız bir Adalan ile belki bir tane de Erişirgil var, Bakalım bu "rica ile gelenler,, kabinesi ne ile gidecekler?

DÜNYA BUYA...

Ekmek Parası

— Nasılsın? dedim, işler nasıl? Eski bir bektaşi babası tavrı ile elini göğsüne bastı:

— Elhamdülillâh! dedi. Ekmek parasını kazanıyoruz.

Ekmek parasını kazanıyormuş.. Sanki nefes aldığını, parmağını oynattığını anlatırmış gibi tabiî bir hali vardı. Hiç düşünmüyor, düşünmek istemiyor, öksürür gibi lâf ediyordu.

Ekmek parası kazanmakla iş bitiyor, onunla kifaf-ı nefs edebiliyor muyuz? Şu lâfın altında saklı olan hakikî mânayı bir düşünsek vallahi aklımızı bile oynatırız.

Ekmek parası kazanmak demek en aşağı katık parasını da kazanmak değil midir? İş katıkla da biter mi? Hakikî ekmek parasını kazanmak; elbise parasını da, ayakkabı parasını da kazanmak demektir.

Göğsünü gere gere:

— Ekmek parasını kazanıyorum!

Diyen adam, seksen sekiz hokkabazlıkla kirayı birkaç gün geciktirmek için ev sahibine dalkavukluk etmeyen, bakkala biriken borçlarını biraz daha savsaklamak için yolunu değiştirmiyen adam demektir.

— Tak, tak!

— Kim, o?

— Sütçü!

Hakikî sesini değiştirerek:

— Bey de, hanım da evde yok. Bir defa yarın sabah uğrayıver!

Demeyen adamdır ki, "ekmek parasını kazanıyorum!" diye gek gek geğirebilir.

Karısının mantosunu, çocuğunun elbisesini, sobasının kömürünü temin edememiş, şu puslu kış günlerini incecik pardesüsiyle geçirmeğe uğraşan bir kimsenin:

— Ekmek parasını kazanıyorum!

Demeğe hakkı var mıdır?

Ekmek parasını kazanmak.. Bu o kadar kolay mı?

Satırları arasında bizi kızdıran bin bir hâdiseyi okuduğumuz gazeteyi satın almanın bile kazandığımız ekmek parasiyle alâkası vardır.

Hadi, bu parayı kazanıyoruz, diyelim. Nasıl, nekadar zahmetle?

Kendinden kuvvetlilere, imkânlılara; her dakika, her saniye şaklabanlıklar ederek:

— Evet, efendim.. Sepet efendim!

ler diyerek...

Kuvvetsizlerin, kendimizden daha bahtsız, daha sünepelerin sırtına binmeler.

— Sus! Senin aklın ermez. Ben bilirim, ben yaparım, benim dediğim dediktir!.

Üç perdelik bir piyes boyunca değme aktörün giremediği kalıplara, hüviyetlere, şahsiyetlere her an bürünmek, kazandığımız, kazanabildiğimiz ekmek parası bahasınadır.

Şu insanlar ne garip şeyler Yarabbi! En ufacık meseleler için bir sürü lâflar ederler, bağırıp çağırırlar da böyle muazzam, yapılması en müşkül bir işi küçücük gösteriverirler.

Ekmek parasını kazanıyormuş. Lâf! Madamki öyledir de neden yenice içmiyor:

— Dokunuyor da sigarayı bıraktım!

Diye kendinin bile inanmıyacağı kocaman kuyruklu bir yalanı savuruyorsun?

Ertuğrul Şevket

Aklı başına gelen karga!

"Fransız karikatürü"

Nerde O Eski Rüzgâr, Nerde O Eski Deniz!...

Onların hasretile, sarardı, soldu beniz:
Nerde o eski rüzgâr, nerde o eski deniz!...
İkisi de ateşli yüreğimde birer iz;..
Nerde o eski rüzgâr, nerde o eski deniz!...

O rüzgâr gençliğimdi, o deniz ise gönlüm...
Onlardan ayrı düşmek bana şimdi bir ölüm...
Sağ iken dediğimi tekrar edecek "ölüm,,..
Nerde o eski rüzgâr, nerde o eski deniz!..

Necdet ATILGAN

R. — Seni yarattım amma bir de can verebilsem!

H. — Nafile zahmet etme, bu sefer de öldürmeğe kalkardın...

DOSTLUK HAKKINDA

★ Dostlar, mukadderatımızın hararetine dair hüküm verdiğimiz, termometrelerdir.

Countess of Blessington

★ Dostlar her şeye müştereken maliktir.

Bion

İFTİRA

Bay seyahatten döner, genç karısına, rahat evine kavuştuğundan memnun.

— Karıcığım beni göreceğin geldi mi?

— Elbette.

— Bensiz sıkıldın mı?

— Hem de pek çok.

— Cumartesi gecesi ne yaptın?

— Ben mi? Vallahi yalan, iftira etmişler!

Lisanımızda Teneke

Eski ve kullanılmış teneke ihracına müsaade edilmiş! Bu haber ilk bakışta ehemmiyetsiz görünüyor ama paslı, yamru yumru, kirli tenekelerin bile rağbet bulan bir ticaret maddesi haline gelmesi itibarile insanı epice düşündürüyor. Teneke bu? Eskiden değeri mi vardı?

Zira ikinci dünya harbine kadar en ucuz, en bol ve değersiz mal teneke idi; tenekeden çok ne vardı? İstanbulda teneke mahalleler bile mevcuttu.

Hele bir devirde fakir fukara kabı ibrikten cezveye, maşrapadan faraşa kadar tenekeden idi.

Tenekenin argoda mânası olduğu gibi ayrıca gaz tenekesi hâlâ hükmü süren ölçüdür de.. Syuy teneke ile hesaplarız.. Bir teneke zeytinyağı yahut sade yağ aşağı yukarı kaç kilo tutar, biliriz.

"Teneke çalmak,, yuha çekmek mânasınadır; bazı yerlerde "tenekesini eline vermek,, kovulmak demesine gelir. Utanmaz ve arlanmazların yüzü teneke kaplıdır, sıcak yemeğe tahammül edenlerde ağzı öyledir, öyle deriz.

Adi veya ince madenden yapılmış şeyleri "Teneke!,, diye değerinden düşürmez miyiz? Fakat şimdiki fiatine göre artık teneke bir hakaret kelimesi sayılmaz.

Acaibi şudur ki tenekenin üstü kalaylanmış incecik demir yapraktır başka bir şey olmadığını çoğumuz bilmeyiz; ayrı bir maden sananlar bile vardır. Peki, acaba Arapça "tereke" yi andıran bu kelime hangi asıldandır? Türkçe midir? Zannetmiyorum. Galiba Farsça "boraks,, mânasına gelen "tenkâr,, dan çıkmadır; bunu kuyumcular ve sair nasat erbabı lehim işlerinde kullanırlar.

Filvaki yine Farsçada bizim "denk,, şekline soktuğumuz "tenk" bağlanmış eşya demektir, "tenük" ise ince, yufka, narin, tahammülsüz mânasınadır ve teneke ile her ikisinin az çok münasebeti muhtemeldir. — Allahü a'lemü bissevab — "tenkâr,, akla daha yakındır.

GAZETECİLİK BU MU?

Bir muharrir öldürüldü. Bu haberi ilk vermeyeni — bizim tabirimizle — atlayan gazeteler, halk nazarındaki perestişlerini kurtarmak için acaip bir yola düştüler: "Sabahattin Ali öldürülmedi, ceset bir başkasına ait, ayağında bilmem ne çorapları, sırtında şu gömlek var. Sabahattin Ali kaçtı ve, bu cinayet onu örtmek için uydruldu. Sabahattin Ali falan gün filan yerde görüldü..,

Bu uydurma ve hiç bir esasa istinat etmeyen haberler, halkın efkârını tağşiş ve tahkikatın selâmetini baltalamaktan başka hiç bir şeye yaramaz.

Adlî otorite, bu meseleye ait hakikî kanatini söylemeden evvel yapılan bu kabil neşriyat gülünçtür ve Türk matbuatının ağır başlılığı ile telifi kabil değildir.

Öldürülen bir adamın sırtından geçinmeğe ve okuyucu avlamağa çalışan bu gayretkeşlere memleketin bin bir dert içinde kıvrandığını, hakikî gazetenin ve gazetecinin buna çare araması lâzımgeldiğini hatırlatırız.

Gazete sütunlarını hayali Arsen Lüpen veya Fantoma maceralarile doldurmak bir marifet olmasa gerektir.

Sonra, biz, böyle neşriyatı Amerikan vari, modern ve hiç yapılmamış olarak da kabul etmiyoruz. Biz ve umumî efkâr..

de can verebilsem!
sefer de öldürme-

yüzü teneke kaplıdır,
e tahammül eden
dir, öyle deriz.
ince madenden yap
"Teneke!,, diye değ
ürmez miyiz? Fakat
ine göre artık teneke
kelimesi sayılmaz.
dur ki tenekenin lis
incecik demir yap
a bir şey olmadı
meyiz; ayrı bir mad
e vardır. Peki, acab
eke" yi andıran bu ke
asıldandır? Türkçe m
miyorum. Galiba Far
mânasına gelen "ten
kmadır; bunu kuyum
r nasat erbabı lehim
llanırlar.
ine Farsçada biz
ine soktuğumuz "ten
şya demektir, "tenük
fka, narin, tahammü
adır ve teneke ile b
çok münasebeti muht
Allahü a'lemü bissevab
akla daha yakındır.

U MU ?

neyen — bizim tabiri
restişlerini kurtarma
ldürülmedi, ceset bir
rtında şu gömlek var
ş için uyduruldu. Sa
eyen haberler, halkı
alamaktan başka hiç
ini söylemeden evvel
atbuatının ağır başlı
ve okuyucu avlamağa
dert içinde kıvrandığı
araması lâzımgeldiğini
eya Fantoma macera
, modern ve hiç yapıl
ni efkâr.,

Neredeyiz? Kimlerden bahsediyoruz? Orasına gelelim: Molla Beyin Emirgândaki yalısında, misafirlerile yarenlik ettiği selamlık salonundayız.

1898 senesinin yazı, günlerden çarşambaydı. Sayfiyelerde oturan ekseri rical çarşambaları da daireye gitmez; yalılarında, köşklerinde akşamı ederlerdi. Daha o vakitler devrin son yıllarındaki gibi ortalığın çenderesi pek sıkışmadığından, toplanıyorlar diye curnal olmak korkusu ödü patlatmadığından eşin, dostun, konu komşunun birbirlerine gelip gittikleri vakidi.

Yalı sahibi Tırnavalı zade İdris Molla beyefendi 48-50 lik, rütbe teşrifatında ferikliğe — şimdiki kor generalliğe — muadil İstanbul payesinde ve Meclisi İdarei Evkafta âza idi. Sarıklı cübbelilerden Abdülâziz devrinde İlmiye tekaüt sandığının yıllarca muhasebeciliğini eden Tırnavalı müteveffa babası sadrazâm Mahmut Nedim paşanın adamı imiş. Paşanın uşağı Lütfi Ağa Sultan Hamide çattıktan, göz bebeği musahiblerden olduktan sonra, eski kapı yoldaşının hatırını güderek oğluna arkalık etmiş. Mahdumun çabucak parlayışı, kırk beşine gelmeden İstanbul payesine erişi, Evkaf meclisi idaresi âzâlığına tayin edilişi o yüzden.

Umumi maaş senede dört beş kere çıktığı halde İdris Molla bey 60 lira aylığile 100 lira zamimi maaşını tıkır tıkır alır; Balık pazarında, Asmaaltındaki (pedermanda) sekiz on akarın gelirlerini cebine atar; arada bir yine Lütfi ağa vasıtasile atabei şahanaye bazı maruzatta bulunur, nişanlara, madalyelere, ihsanlara konardı.

Yazını Emirgândaki yalısında, kışın Kabataştaki konağında, aşağı yukarı vükelâ hayatı sürerdi. Karısı kızı, damadı ve biricik torunu ile haşır neşirdi. Odalığı modalığı yok; bazıları gibi başka taraklarda bezi de yok...

Bıyığına sakalına az kır düşmüş, kelle kulaklı, lâhim ve şahimli, eni konu yakışıklı, şanlı şöhretli bir adamdı.

Gözünün içine bakılan, al bebek gül bebek büyütülen, sekiz yaşındaki torunu Emced bey bir yıl evvel aminlerle, lokmalarla mektebe başlatılmış, fakat hiç gitmemiş, Fındıklı camiinin imamı efendi Elifbeyi söktürüp (Amme) cüz'üne kadar çıkarmış ve yaz gelip yalıya taşındıklarında Mirgün İnas rüştiyesinin baş muallimesi gelip bir iki ay okutur, mektep tatil olunca dersi de paydos ederdi.

— TEFRİKA No. 2 —

Molla bey her şeyden akdem, sair kübera çocukları misillû hafifine Fransızca öğretmeğe can atıyordu. Yukarıda söyledik ya, zaten gençliğinde bu hususun acısını çekmiş. Ağaç yaşken eğilir, zihin körpeyken kolay kapar...

Bazı ahbaplarından fikir danışıp Asmalımescit'te Madam Filomeninin, Meyit yokuşunda Madam Fanînin müstahdemin idarehanelerinden bir mürebbiye tedarikini evdekilere açar açmaz, karısı Nuriye hanım küplere binmişti:

— Maksadını anladım. Fırsat bulunca karıyı kendine mantonita edeceksin değil mi? Hele getir, dakika durmam burada; ne evlât, ne evlâdımın evlâdı, hepsini tepip başımı alır giderim!..

Kızı Şadiye hanımın da nevri dönmüştü. Genç kocası var; elin çırfıntısını aralarına sokmak caiz mi?

Emced'in Fransızcası büyük babasının zihnine çakılı. Mürebbiye tavsiye eden kimseler,

— Münasip bir mürebbiye bulundu mu? Kokona lâyikiyle öğretiyor mu? Çocukta terakki asârı görülüyor mu? diye sorarken hazret hakikati saklayamamış, karısile kızının muhalefetini bildirince gülüşmüşler, yine öğütler yağmıştı:

— Çirkini, yüzüne bakılmazı olsun a birader!..

— Yaşlısını, kıskanılmazını tut be mirim!

— İşbu güruhun cadıları (ikansese) leri de (1) çok!

Adamcağız o akşam eve dönmüş, rüfekası paşalardan, beylerden açıp, lâkırdıyı mahtum, kerime ve hafidlerine getirip hepsinin haldır huldur Fransızca konuştuklarını söyledikten ve:

— Şusu busu yok, Emcedciğe yazık oluyor; akran ve emsalinden geri kalıyor; Yarın onlar Beyoğlu piyasalarında fanfin fanfin caka satarlarken bizimki bel bel mi bakacak? Vallahi günah! dedikten sonra yapıştırmıştı:

— Bu mürebbiye karıların yaşlıları, acuzeleri de vardır elbette. Olsun da onlardan biri olsun!

Uzatmayalım, Madam Filomeniye baş vurulmuş, saçları ap ak, suratı mahallebi, altmışlık bir tatlı su frengi Kabataştaki konağa getirtilmişti..

Zümbül bebek tohumu,

— İstemem de istemem, cadalozun yanına gitmem: beni zorlamayın, sobanın küreğini indirirsem kafasını dört bölük ederim maymunun! diye ter ter tepinmişti.

Beş dakika geçmeden anne annesi de Madama kancayı taktı:

— Üstüme bir ağırlık çöktü. Gırtlağımda merak güllesi, yüreğimde sım sıkı pençe; tüylerim ürperiyor, soğuk soğuk ter döküyorum. Ölecek miyim nedir?..

Ardından:

— Sol gözüm seğiriyor çocuklar. İster misiniz başımıza bir dert çıksın!..

Daha ardından halayığa:

— Kız Necmi Seher, kolonyayı yetiştir; burnumun direği kırıldı. Kazulet karı sası sası öyle kokuyor ki, öfff!..

Kazulet hemen dehlenmişti. Kibar kapılarında bulunmuş, konakların gidişatına alışık bir başka kartoloz getirilmiş; hanfendi yine,

— Sağır mısınız, duymadınız mı? Bu gece sabaha kadar çatımızda baykuş öttü. Uğursuzluğun nişanesi!.. diye girişip açmıştı çeneyi:

— Anam yerindeki karının yüzündeki allığın, düzgünün farkına varmadınız mı? Asıl zenaatı vasıtalık yapmak değilse yüzüme tükürün. Hadi hepsini söyliyeyim de kurtulayım. Sofada damada usulcacık göz kırpmasın mı? Meramı mutlaka yellozun birini peşkeş çekmek..

O madam da defedildikten sonra bir de yahudisi denenmiş; ete, kıymalı ve sade yağlı yemeklere el sürmediği; zeytin, fıçı sardalyası, turşu isteyip tıkındığı için o da savulmuştu.

Günler geçmede; Molla bey torununun Fransızcasız kalacağı kaygusunda. Aziz ahbaplarile dertleşip dururken, biri,

— Mademki bu meseleye bu derece ehemmiyet veriyorsun, bari bir erkek muallim peyle, demişti.

O cihet de hazretin işine gelmiyor. Yaşlılardan bulmak müşkül.

(Devamı var)

---

(1) Arapçada kamburu çarpık, çurpuk, mendebur kişi demektir.

Roman resimlerinden:
"— İstemem de, istemem. Cadalozun yanına gitmem!,,
Resimleri yapan: **Kıymetli sanatkâr Salih**

Bu Derecesine Taassup Denir

İmam ve hatip kursları açılmış; şimdilik 15 talebesi varmış. Biz, bu derslerin lüzumuna kani olmakla beraber tahsil müesseselerinin hükûmet elile değil cemaat teşekkülleri ve fertler tarafından işletilmesini, hükûmetin sa - dece kontrolu altında bulunmasını isterdik.

Açılış sırası bir noktanın dikkatimizi celb ettiğini de söyleyelim: Vatan fotoğrafçısı resim alırken talebeden bazıları ders salonunu bırakıp kaçmış.

Fotoğraf aldırmamak derecesinde bir taassub iyi âlâmetlerden değildir ve artık böyle bir şey din mevzuuna da giremez. Vaktile şamalı kibrit kutularının üzerinde bir takım resimler vardı, softalar bu resimlerin gözlerini oyarlar, kutuları öyle kullanırlardı.

Hâlâ o zihniyetle mi din adamı ve hocası yetişecek? Kuru, katı taassubla korkarız yeni nesli dinden soğutmayalım ve bucak bucak kaçırmayalım. Bu derecesine taassub denir; mürtecilik denilmese bile!

Hapishanede:

— Bu yaz, bu sayfiyde otururuz arkadaşlar! Çok güzel yer değil mi?

GÜNLER GEÇERKEN

Belediye Nerede ? Biz Neredeyiz ?

Beyoğlu sinemalarından bazılarının cezalandırıldıklarını (Vatan) da okuduk. Niçin cezaya çarptırılmışlar? Koltuk adetlerini arttırmışlar da ondan... Peki sinemaların belediye talimatına aykırı olarak işledikleri kabahat bu kadarcık mıdır?

Pek çoktur ve hepsi de meşhut suçlar mahiyetinde, göz önünde ve hâlâ göz göre göre işlenmektedir. Ne gibi meselâ ? Belli ki o talimattan çoğumuzun haberi yok. Haydi bizim malûmatımız olmıyabilir.. Belediye emir ve kararlarını tatbika memur olan kaymakamlar, nahiye müdürleri ve belediye memurlarıda mı bilmiyorlar? Bilirler elbette. Bilmiyorlarsa öğrenmeleri ve tatbika geçmeleri lâzımdır. Ama sinemalar pek zayıf tarafımızdır.

"Buyurun" ediverdiler mi akan sular durur. Biri koşar, "Aç Beyefendiye şu locayı!,, der. Hakikaten o "biri" de seğirtir, "çat! çut!" kapıyı açar. Belki de oyun arası gazoz, limonata, kahve, frigo da sunulur. Nazik adamlardır vallahi şu sinemacılar!

Bunlar tahminden ibaret.. lâkin mümkinattan!

İsterseniz sizinle şu, sinemalar hakkındaki talimatı okuyuverelim:

"Koltuk genişlikleri: Koltuk arası mesafe asgari 50 santim olacak, Sıralar ise 30 santim."

Sıra araları eğer 80 santim olsa girip çıkarken o kadar ezilip büzülür, cendere azabı çeker miyiz?

Riayet edilmiyen hükümlere misal: "Bütün sinemakalörifer bulunacak"

Sinemada, balkon, loca ve salonda, koridorlarda satıcılık yasaktırr." (fıkra: 31).

Demek ki o "gazoz var!,, sesleri duyulmıyacak... "frigo! frigo!", tak tak tak,

"Müşteriler istirahat yerlerinden parasız istifade ederler. Buralarda müşteriler hiçbir şey yemeğe, içmeğe, icbar edilemez." (fıkra: 53)

Ya, daha iskemleye oturur oturmaz "ne içeceksiniz?" diye başımıza dikilen ve içmediğimizi anlayınca öfkelenen garson?

"İstiap haddinden fazla müşteri kabul edilmez".

"Yer göstermek veya program verme mukabili para istemek ve mürettep sıra ve koltukların tevzi şeklini ve adedini tadil ve tebdil etmek yasaktır." (fıkra: 53)

Soralım şimdi: Şu madde ve yasaklara riayet eden sinema nerede?

Yaptığı talimatı tatbik ettirecek kuvvette bir belediye nerede?

"Bu işler belediye nizamlarına aykırıdır, usulsüzdür, halkın aleyhinedir." diye hakkını arayacak vatandaş nerede?

Neredesiniz belediye başkanı, kaymakamlar, nahiye müdürleri, nerelerde?

R. H. K.

Protesto Değil Tehdit!

Şehrimizdeki sinemacılar belediye vergisinden memnun olmadıkları için protesto mahiyetinde sinemaları bir müddet için kapatacaklarmış. Yani başka hiç bir meslek ve ticaret erbabının yapmağa cesaret etmedikleri, edemiyecekleri bir tehdide baş vuracaklarmış.

Böyle bir işi grev saymamak için sinemacıların hükûmet ve belediye nazarında imtiyazlı olmaları âlzım gelir. Kapatsalar ne olur? Bir gün, beş gün, bir hafta kapatırlar; sonra açarlar. Açmayıp da ne yapacaklar? Ne kadar dayanabilirler? Açılmamasından dolayı halk ayaklanır, "ille açılsın, biz bir gün bile sinemasız duramayız!,, diye feryada, figana mı başlar?

Gazetenin yazdığına göre belediye telâşa düşmüş, o kuru gürültüye de pabuç bırakacakmış. Zira kapanma kararı şehrin gece hayatını aksatırmış. Acaip bir noktai nazar! Bizim bildiğimiz şudur ki bazı Avrupa şehirlerinde de sinemacılar kapatma kararı almışlar, lâkin hiç bir sızıltı çıkmadığını görünce belediye vergilerine boyun eğerek yine kapılarını kendiliklerinden açmışlardır.

Vergilere, rüsuma para düşüklüğüne, her şeye rağmen sinemacılık zamanımızın en çok kâr bırakan kazançlı işlerinden biridir. Halinden memnun olmayan sinemacı yoktur. Fakat daima gayri memnun görünmeği, kafa tutmağı ve ayrıca belediye nizamlarına da uymağı âdet edinmişlerdir.

Ümit ederiz ki belediye başkan vekilimizden şimdiye kadar alıştıkları uysal yüzü bulmazlar. O belediye ki eğer sinemalar hakkındaki nizamnameleri aynen ve şiddetle tatbik etse hepsinde şafak atar!

Hem herkes, her belediye ve hükûmet vergisine karşı dükkân ve müessese kapamak tehdidine kalkışırsa dünyanın hali nice olur? Sinemaları kapatmak protesto değildir, tehdittir.

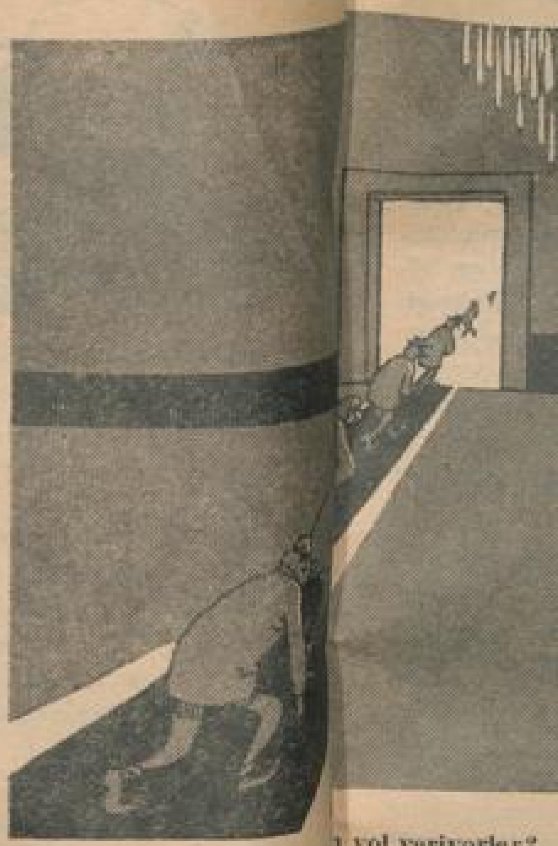

— Bu zavallı me...
— Bütçede tasa...

ÖKSÜRÜ...

Düşmez kalkmaz bir Al... kam koltuğu ömür boyu... olmaz insana. İktidar sa... göz alıcı, gönül çelici bi... fakat oturana rahatlık ve... temadiyen gıdıklar, çim... ran bazı anaç politika... ni sıkıp bu gıdıklanmala... dikilenmelere bir az faza... hamil etseler de sonu ... mektir.

Allah hayırlı selâmet ve... lakları çınlasın, sayın Has... da var kuvvetile dişleri... koltuğun kenarlarına sım... pıştı ama iki seneyi bile ... madı, çimdiklenip, zıplam... cak on altı ay tahammil...

Bizde kabine düşmesi ... ğan işlerden değildir. Me... lan kabineler fazla sıkış... lak vaadli bir program ... ği ile meclisin karşısına ... itimat isterler, ekseriyeti... bunu kazanırlar ve bir mü... ra stifa edip çekilirler.

Sayın Sakamız da düş... ta bir aralık zıpladı, fak... yerine oturmasını becere... sefer de sendelemeğe başla...

RİVAYE...

Gözümüzle görmedik, ... güya Beyoğlunda bir ko... cesi ve fasıl arası salona ... ların kaçak çakmakların... lamışlar. Öyle ya herkes... içmeğe hazırlanıyor, çak... yakacak; tam fırsattır, ... mel bir buluş doğrusu!

Eğer haber doğru ise ...

Maliye Ba[...] Amerikadan yüz bin liralık dolma kalem almış!

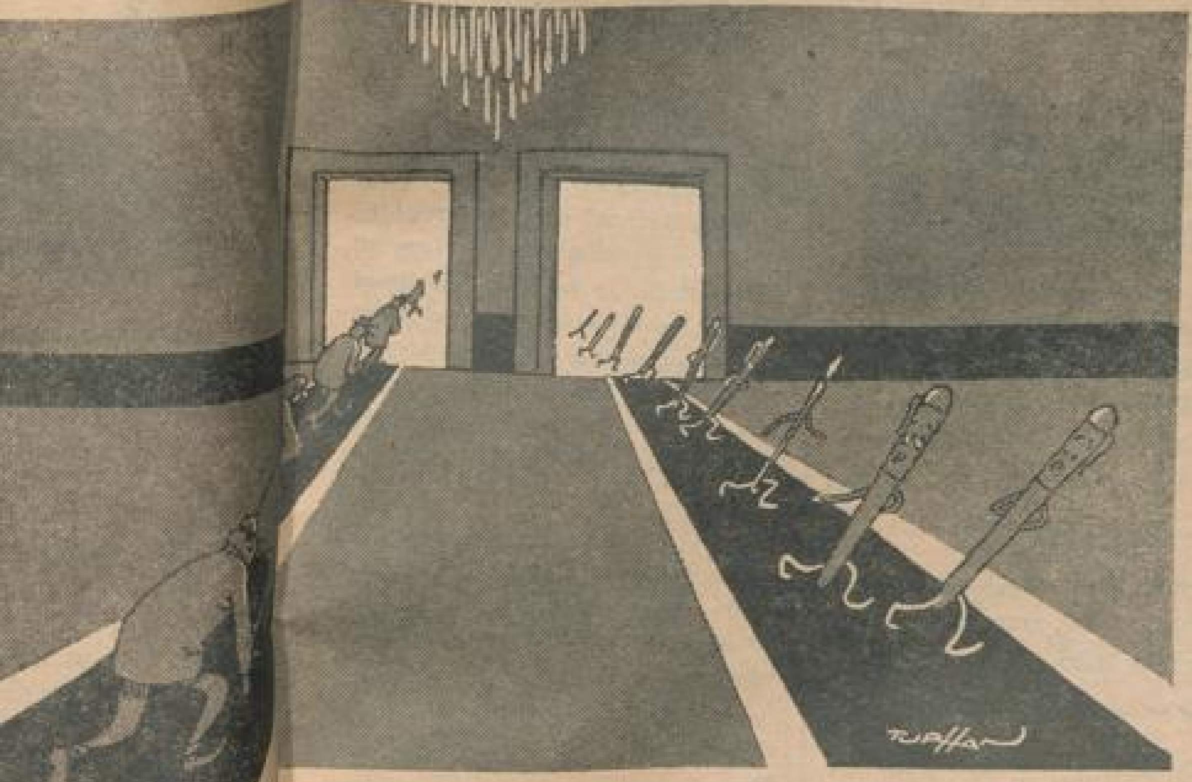

— Bu zavallı me[...]n yol veriyorlar?
— Bütçede tasar[...]dikat yapılıyormuş...

ÖKSÜRÜ[...] [...]ÜZ İSTİFA

[...]şmez kalkmaz bir Ali
[...] koltuğu ömür boyun[...]
[...]z insana. İktidar sand[...]
[...]alıcı, gönül çelici bir
[...] oturana rahatlık ver[...]
[...]diyen gıdıklar, çimd[...]
[...]bazı anaç politika[...]
[...]kıp bu gıdıklanmala[...]
[...]nmelere bir az fazla[...]
[...]il etseler de sonu y[...]
[...]ir.
[...]ah hayırlı selâmet ver[...]
[...]rı çınlasın, sayın Hasa[...]
[...]ar kuvvetile dişlerin[...]
[...]ğun kenarlarına sım[...]
[...] ama iki seneyi bile [...]
[...], çimdiklenip, zıplama[...]
[...]on altı ay tahammül [...]
[...]zde kabine düşmesi [...]
[...]işlerden değildir. Me[...]
[...]kabineler fazla sıkış[...]
[...]vaadli bir proğram [...]
[...] meclisin karşısına [...]
[...]at isterler, ekseriyetin
[...] kazanırlar ve bir müd[...]
[...]tifa edip çekilirler.
[...]yın Sakamız da düş[...]
[...]ir aralık zıpladı, fak[...]
[...]e oturmasını becere[...]
[...] de sendelemeğe başla[...]

[...]arsıntılı yerde daha fazla dura[...]yacağını idrâk ederek kendili[...]inden çekiliverdi.

Düşmeden çekilebilmek de bir [...]uvaffakiyettir, lâkin biz yeni şek[...] alışık olmadığımız için hayret[...]n kaşlarımız kalktı, ağızlarımız [...]r karış açıldı! Bizim kabinelerin [...]e, kabine âzâsından birinin de [...]attâ bir umum müdürün de iş ba[...]ndan çekilmesi mutlaka hastalı[...]a dayanır. Çekilmenin hakiki se[...]bi ne olursa olsun, onun sıhhi [...]beplerle çekildiği bildirilir. Bu [...]r âdet, bir usul haline gelmiştir.

Fakat muhterem Hasan Saka [...]tidardan çekilirken o eski usulü [...]zdu; "evvelâ cân, sonra cânân. [...]n bu kadar sıkıntıya tahammül [...]emem. Hastalanmadan çekiliyo[...]m işte,, diyerek kabinesini ar[...]sına taplayıp, sıhhatli bir politi[...]cı gürbüzlüğile kanat açıp pırrr [...]ye uçuverdi.

Ha şöyle, a devletlim! Nedir o [...]sürüklü, tıksırıklı istifalar? İk[...]dar sandalyesi bir nöbet yeridir. [...]asan gider, Hüseyin gelir; Hü[...]yin gider, Hasan tekrar gelebi[...]. İnleyerek, sızlanarak çekilmek[...]ne mâna var?

Sayın Sakamız eski usulü bozmakla bizi hayrete düşürdü amma iktidar sandalyesinden de aksırıkları, öksürükleri temizledi.

Dileriz ki B. Hasan Sakanın şu hareketi bir nümune olsun, bundan sonra, evliyayı umur efendiler iş başına geçerken nasıl sıhhatli görünüyorlarsa, günün birinde çekilirken de zindeliklerini muhafaza etsinler: "sizin işlerinizi yapmaktan yoruldum, hastalandım,, der gibi yapmacık sıhhat bozukluğunu istifa sebebi olarak ileri sürmesinler, beceremedikleri işleri bile başımıza kakmağa kalkışmasınlar.

Bu millet temiz yüreklidir, gani gönüllüdür; ıztırap çekse de beceriksizliği hoş görebilir, fakat başa kakmağa asla tahammülü yoktur; incinir, kırılır.

Cemal Refik

RİVAYE[...] [...]A GEREK

[...]Gözümüzle görmedik, [...]rlara meclis koridorlarında,
[...]ya Beyoğlunda bir ko[...] [...]ttâ bakanlar kurulu esnasın-
[...]i ve fasıl arası salona [...] hele bakanlıklar kapısında
[...]n kaçak çakmaklarını [...]ş zamanı, Karpiç lokantasın-
[...]uşlar. Öyle ya herkes [...]ş ve nûş sırası da bir bas-
[...]meğe hazırlanıyor, çak[...] yapmalarını tavsiye ederiz.
[...]kacak; tam fırsattır. [...]nu o cesaret beylerde?
[...]l bir buluş doğrusu! [...]damına göre "Yasak!,, ve
[...]Eğer haber doğru ise [...] [...]cak!,, adamına göre "âfiyet-
[...]ak!,, işte bu olmaz!

Kadın — Bu akşam seni ilen çarmakçur içemeyeceğim.
Erkek — Neden? Yine mi zam var?
Kadın — Hayır, içerde adam var!

Ellerinde Şişe, Şaşmışlar Bu İşe!

Yunanistandan balık almağa gelen Yunanlılar şaşmışlar. Neye, nelere şaşmışlar? Esas itibarile üç şeye: 1 — Hâlâ sandalla balık avlamamıza! 2 — Hâlâ elle ağ çekmemize! 3 — Tuttuğumuz balıkları tekrar denize atmamıza!

— Hiç balık denize atılır mı? Delimisiniz siz?

Demişler.

Meğerse Yunanistanda hep motörle balık avına çıkılır; ağlar hep makine ile sahile çekilir ve tabiatile tutulan balıklardan bir tanesi bile denize atılmazmış.

Yunan gemicileri bir şeye daha şaşıp kalmışlar:

— Bu derece iptidai şekilde, güç şartlarla çalıştığınız halde ne kadar çok balık tutuyorsunuz?

Hem ne balık? Balıkların en nefisi, en kıymetlisi! İstanbulun yalnız balık sınaatı ile, bu işten gelecek irad ve kârla dört başı mamur bir şehir haline gelmesi bile mümkündür. Mümkündür ama geçen harpte mantarları kadın ayakkabılarında kullandık, balıkçılar mantar bulamadı, İpek çorap ve çoraplık ipek ithal ettik; balıkçı ağ tamirine bile yetecek ipliği tedarikten âciz kaldı.

Boğaziçi suları her gün bir altın ırmağı gibi önümüzden servetler yuvarlayarak akıp gidiyor. Biz ne haldeyiz? "Su akar, deli bakar,, deriz. Şöyle de diyebiliriz. "Balık akar, alık bakar!,, hiç bir servet bu kadar göz önünde, su üstünde, el altında durduğu halde hiçten yere kaçırılmamıştır.

Balık kendinden üreyen, kendi ayağıyle gelen bir mahsuldür. Ne sulanmak ister, ne gübrelenmek, ne de kömür ve maden gibi toprağı kazıp deşmek! Kudret helvası odur. Onu bile toplamaktan âciziz. Cumhuriyetin 25 inci yılında!.

(Aero Palas) ın Açılışı Münasebetile

Cihangirde bir aralık Japon elçiliğinin bulunduğu meşhur ve muhteşem bina şimdi (Aero Palas) dır. Şehrmize gelen ve bir müddet oturacak olna Amerikan, İngiliz, sair ecnebi misafirlerin rahatça yerleşip sakin bir köşeden, konfor ve huzur içinde emsalsiz bir manzaraya karşı yaşayacakları bir home,.

Bu bina dahilinde güzel olmayan hiç bir şey yoktur ve geniş camlı salonlarile yine geniş terasalarından denize, Anadolu yakasına, Çamlıca tepelerine bakınca güzelliğin en belâgatli ve derin mânasile binanın önüne serilmektedir.

Aero Palas, Hindistan, Cenubi Afrika ve Avrupanın muhtelif yerlerinde uzun seneler otel idareciliğinin bütün san'at ve sırlarını öğrenip bilfiil tatbik etmş bir vatandaşımız tarafıdan açılmıştır.

Açılış töreninde bulunanlar gerek servis, gerek büfe, gerek caz ve sazın nasıl bir dikkatle, ahenkle, zevkle, vukufla idare edildiğini gördüler ve hayran kaldılar. O unutulmaz gece gibi başka geceler keşke umuma mahsus olarak ara sıra tekrar edilse de İstanbulun yerlileri de muayyen gazino ve otellerin artık bıkkınlık veren muayyen dekor ve manzarasından kurtulsalar, büsbütün yeni bir zevk âleminde bir kaç saat geçirmek imkânını bulsalar...

Aero Palas idaresi bunu temin ederse bir zevk noksanını gidermiş, İstanbula bir yenilik getirmiş olur.

Bu Ne Biçim Tasarruf? Ne Biçim İş?

Bir tesadüfle öğrendik: Zeynep Kâmil doğumevi kadrosundan 1949 yılı tasarruf tedbiri olarak belediyemiz çocuk mütehassıslığını lâğvetmiş. Bakınız şu işe: Doğum evinden çocuk hastalıkları mütehassıslığı kaldırılıyor. Tasarrufa bir az gayret etseler doğum hekimlerini de kaldıracaklar, galiba!

O doğumevinde iki doğum mütehassısı, bir çocuk mütehassısı, bir dahiliye, bir de röntgen mütehassısı varmış. Kaldırılan dahiliye veya röntgen mütehassısı değildir; müessesenin baş ihtiyaçlarından birini teşkil eden çocuk hastalıkları mütehassısıdır!

Acaba Zeynep Kâmil doğumevinde doğan çocuklar, rüştlerini ispat edecek olgun bir yaştamı doğuyorlar? Meselâ delikanlı veya gelinlik kız olarak?

Doğumevleri dahilî hastalıklar servisinden hele röntgeninden bir dereceye kadar vaz geçilebilir ama çocuk hastalıkları doktorunu nasıl lüzumsuz addedebilir? Yoksa hastalanan çocuklar doğumevinin yanındaki türbede tesbihten geçirilerek mi tedavi olunacak?

Tasarruf mefhumu da elimizde dejenere oldu. Bu işe önce Belediyenin dikkatini çekeriz. Sonra Sağlık Bakanlığının insafına müracaat ederiz. Her halde Bakanlığın çocuk mütehassısı bulunmayan bir doğumevi tasavvur etmesi ihtimal haricindedir. Böyle bir kadroyu elbette geri çevirir. Çevireceğine şüphemiz yok.

NİKÂH DAİRELERİNDEN HAYAT SAHNELERİNE

ERKEKLİK GURURU

— 38 —

Firdes etrafı gözden geçirmeğe başladı. Öteki masada yalnız başına oturan bir genç kadın tuvalet tazeliyor, salon kapısının her açılışında heyecanla gözlerini dikiyor, sonra yüzünü ekşiterek bileğindeki saate bakıyor, içini çekiyor. Belli ki birini bekliyor, sabırsızlanıyor.

Beri tarafta yaşlıca bir kadınla kıvırcık saçlı, sarışın bir delikanlı diz dize oturmuşlar. Kadın, kızıl, kavruk dudaklarının arasından dipleri küflü altın dişlerini ışıldatarak delikanlının elini avuçlarının içine alıp okşuyor, yılışıyor, eğilip yanağını onun yanağına dokunduruyor, baygın bakışlarla

onu süzerken, gözlerini kafesteki kanaryaya dikip mırıldanan aç bir kedi ihtirasiyle dudakları titriyor.

Karşı köşede şişman, çopur yüzlü, dağınık saçlı, kıranta bir adam yanındaki mavi gözlü, ufak tefek kızcağızın kulağına eğilip birşeyler fısıldıyor; kâh yılışıyor, kâh kalın kaşlarını çatıp yüzünü büsbütün çirkinleştiriyor. Genç kız ürkek, küskün tavırlarla başını çevirip geriye çekildikçe adam sokuluyor, kolunu tutuyor, cebinden çıkardığı banknotu avucunun içinde mıncıklayarak uzatıyor. Onların yanındaki masada oturan iki kadın birbirlerini dürterek fısıldaşıyorlar, fırsat buldukça çopur yüzlü adama kaş göz işaretleri yapıyorlar.

Beri tarafta bir genç kızla bir delikanlı karşı karşıya oturmuşlar, dirseklerini masaya, yumruklarını çenelerine dayamışlar, kımıldanmadan konuşmadan birbirlerine bakıyorlar, sanki gözlerile konuşuyorlar.

Kapı yanındaki masada iki kadınla iki erkek gülüşerek, konuşarak mütemadiyen kadeh tokuşturup meze atıştırıyorlar.

Hamiyet Hanım yavaş sesle:

— Nasıl yavrucuğum, dedi, paviyon hoşuna gitmeğe başladı değil mi ?

Firdes dudak büktü:

— Hiç te hoşlanmadım. Çok kasvetli bir yer. Oturdukça uyku basıyor insana.

— Böyle oturursan elbette uyku basar, hanım kızım. Sen de biraz konuş, neşelen, için açılsın. Etrafındakilere baksana, ne güzel eğleniyorlar.

— Eğlence dediğiniz bu mu?

— Yalnız bu değil tabii. Eğlencenin bin bir türlüsü vardır. Fakat bu dans eğlencesi olmaz, herkes sakin sakin oturur, konuşur. Sen ağzını açıp bir lâf bile söylemiyorsun?

— Ne söyliyeyim? İçim sıkılıyor, gitmek istiyorum.

— Şu gitmek lâkırdısını ağzından bırakmıyorsun. Başka söz yok mu a yavrum. Görüyorsun ki herkes yanındaki erkeklerle tatlı tatlı muhabbet ediyor. Bizim yanımızda da Şevki Bey var, biraz konuşsana, şeker evlâdım.

Kendisi Şevki Beye döndü:

— Sizin tütün meselesini Firdese anlatsanıza Şevki bey. Demek Amerikalılara tütün satıyorsunuz.

— Evet efendim bir de tütün işi yapalım-dedik, bir arkadaşımla beraber bir milyon liralık tütün aldık. Bunu Amerikalılara satarsak çok kâr edeceğiz.

— İnşallah, inşallah!

Firdes'in koluna dokundu:

— Görüyor musun, Firdesciğim. Bir milyon liralık tütün satmak ne demektir! Hem Şevki Beyin işi yalnız tütün değil ki. Kumaş üzerine de çok büyük alış verişleri var. Allah daha ziyade etsin, kendi alnının teriyle zengin oldu Şevki Bey. Daha da olacak tabii. Akıllı erkek böyledir işte.

Firdes mırıldandı:

— Bunlardan bana ne?

— Niçin öyle söylüyorsun yavrum? Bugün için sana bir faydası yok amma yarının ne olacağı bilinmez ki. Kocan olacak o serseri hapishaneye girdi. Şimdi senin paraya ihtiyacın var tabii. Şevki Bey yabancı değil.

— Şevki Bey gülümseyerek boynunu uzattı:

— Şüphesiz efendim. Yabancılık ne demekmiş? Hanım efendinin emirlerine her zaman hazırım.

Firdes sert bir sesle:

— A a, ne münasebet?

Diyerek ayağa kalktı. Hamiyet Hanım da çantasını aldı:

— Anlaşıldı, sen içindeki üzüntüyü hâlâ atamadın, Firdesciğim. Haydi çıkalım bari.

Kalktılar, Şevki Bey hesabı görürken, onlar yavaş yavaş yürüdüler. Kapının önünde Hamiyet Hanım koluna girdi, yine o müşfik sesiyle:

— Yavrucuğum, dedi, şimdi seni öyle bir yere götüreceğim ki, kapıdan içeri girer girmez gönlün açılacak, gönlünde hiç bir sıkıntı kalmıyacak. Şevki Beyin iki tane kız kardeşi var. Onlar da senin akranların. Çok neşeli, çok şeker kızlardır. Evlâdım gibi severim. Annesi de çok muhterem bir hanımdır. Görünce sen de hepsini seveceksin.

Ce. Re.

(Devamı var)

Alışkanlık

Kadın — Kocam hapishaneden çıkalıberi karşısında demir parmaklık olmazsa uyuyamıyor!

"Fransız karikatürü"

HİKMET

İçinde bacak olmayan bir çift naylon çaraba, arzu ile bakabilmek için kadın olmak lâzımdır!

"Özendirme" de Nedir?

Memnuniyet ve temennim tamamile halisane olduğu halde "İnönü armağanları„ nda yadırgadığım bir taraf var. O da bu armağanlara — Başbakanlık tebliğinden öğrendiğime göre — "Özendirme amağanı" adı verilmesidir. Sözde bu özendirme sözü, "Teşvik" kelimesinin, karşılığıdır. Halbuki şevkin, şevke gelmenin, teşvikin, şevke getirmenin, özenme ve özendirme ile hic bir alâkası yoktur. "Özenti„ kelimesinin dilimizde ifade ettiği açık mâna da bunun bir delilidir.

Bu hususta vereceğim bir kaç örnek, şevk ve teşvike bulunan sözde karşılığın ne kadar mânasız olduğunu her halde meydana çıkarır sanıyorum:

1 — Pilâv pişirmeğe özendim, fakat ağzıma yüzüme bulaştırdım.

2 — Babasının avukat oluşu, oğlunu da hukuk mesleğine özendirdi; fakat bu meslekte muvaffak olamayacağını zamanında anladı.

3 — Modaya uygun giyinmek istiyor, fakat bütün bu isteği özenti halinde kalıyor.

Görülüyor ki dil bakımından "özendirmek„ ile "Teşvik", birbirinden çok uzaktır. [illegible] söyle bir lâtife de **ekliyebiliriz:**

Özendirme mükâfatlarından biri son devrin en kuvvetli şairi **olduğu bir hayli zamandanberi** [illegible] **Yahya Kemal Beyatlı** kazanmıştır. Halbuki onun bu yolda teşvike hiç ihtiyacı yoktur. Eğer bu mükâfat kudreti yeni keşfedilmiş bir **şaire verilseydi teşvik sözünün** bir mânası olurdu. Bu bakımdan da özendirme yerine hiç olmazsa imrendirme demek çok daha uygun düşer ve meselâ genç bir şair Yahya Kemal olmağa "özendirilmez" Yahya Kemalin aldığı mükâfatla "imrendirilir„ de yeni bir Yahya Kemal olmağa çalışırdı.

(VATAN) Sadun G. Sev...

— Kocam bir kravat aramış olacak!

"Fransız karikatürü"

FARKI BU!

Avusturya Macaristan imparatorluğunun uzun zamanlar Bosna-Hersek mevki kumandanlığını yapmış olan general Galgozy, bir gün bir gazinoya sivil kıyafette gitmişti. Bir kaç genç subayın oturdukları masanın az ötesinde bir yere oturdu. Subaylar, hararetli hararetli politikadan bahsediyorlardı. General bir aralık onların ileri geri ettikleri lâflara hiddetlendi, selâmsız sabahsız bağırdı:

— Kesiniz artık, yeter!

Genç zabitler birdenbire şaşırdılar, içlerinden biri dudak büktü, sordu:

— Size ne? Siz kimsiniz?

— Ben general Galgozy...

Zabitlerde bet beniz attı. Fakat aralarından biri cesaretini kaybetmedi:

— Fakat generalim, dedi, kışlada konuşamadıklarımızı gazinodada konuşamazsak ne yaparız?

— Gayet basit: kışlada bulamadıklarınızı gazinoda yer, içersiniz.

— O zaman hayvandan ne farkımız olur?

— Para vermek!

KISA...

SİHİR...

Soğuk bir...
Bütün gün...
mıştı. Londr...
dan birisinin...
da yalnız ki...
görünüyor.
Yanına ya...
siyah noktan...
ra toplamaya...
lenci olduğu...
kemanından...
nağmeler hiç...
derhal sokağ...
yor... Bütün...
kapalı, hava...
şarıya kimse...
maya cesaret...
Birden sok...
sessiz gölge...
giyinmiş iki...
yerde yiyip iç...
tanesi uzun b...
zimü aydınlat...
var... Elleri ç...
larla yürüyor.
Keman çaln...
lı dilenciyi gö...
lar, uzun boy...
kik ettikten s...
dan çıktığı de...
bir İngilizce ile...
— Şans yok...
se para verme...
— Noel dai...
Fakat ne yap...
ğundan, kimse...
na para atama...
Uzun boylu...
reyen bir ses...
— Onları...
haykırdı. Kema...
lınız ki, ister i...
açıp dinlesinler...
Bu sizin ded...
de ne kadar ist...
Uzun boylu a...
tiyarın elinden...
— Belki ben...
Belki ben çalar...
relerini açtırtır...
Sert bir hare...
yırdı ve elinde...
şef dorkestr d...
dikten sonra...
ayni zamanda d...
adımlarla boyd...

Dedektiv'...

— Hayır, bunla...
mak izleri Noel b...

KISA HİKÂYE

SİHİRLİ KEMAN

Soğuk bir Noel gecesiydi...

Bütün gün kar durmadan yağmıştı. Londranın uzun sokaklarından birisinin pürüzsüz beyazlığında yalnız küçük bir siyah nokta görünüyor.

Yanına yaklaşılınca, bu küçük siyah noktanın, keman çalarak para toplamaya uğraşan bir a'ma dilenci olduğu anlaşılıyordu... Eski kemanından çıkanı çekingen, hafif nağmeler hiç bir iz bırakmadan derhal sokağın sessizliğine karışıyor... Bütün pençereler sım sıkı kapalı, hava o derece soğuk ki dışarıya kimse burnunu bile çıkartmaya cesaret edemiyor.

Birden sokağın karşısında iki sessiz gölge hasıl oldu.... Siyahlar giyinmiş iki adam, her halde bir yerde yiyip içmeğe gidiyorlar... Bir tanesi uzun boylu, zayıf, soluk yüzünü aydınlatan ateş gibi gözleri var... Elleri ceplerinde geniş adımlarla yürüyor...

Keman çalmaya uğraşan, zavallı dilenciyi görünce birden durdular, uzun boylu adam â'mayı tetkik ettikten sonra, yabancı ağzından çıktığı derhal anlaşılan bozuk bir İngilizce ile:

— Şans yok değil mi? dedi. Kimse para vermedi? Fena gün?..

— Noel daima iyi bir gündür Sir. Fakat ne yapılır, havanın soğukluğundan, kimse pençeresini açıp bana para atamadı...

Uzun boylu adam, sinirden titreyen bir sesle:

— Onları mecbur ediniz! diye haykırdı. Kemanınızı öyle bir çalınız ki, ister istemez pençerelerini açıp dinlesinler.

Bu sizin dediğinizi, bilseniz ben de ne kadar isterdim. Fakat..

Uzun boylu adam, birdenbire ihtiyarın elinden kemanı kaptı:

— Belki ben çalarsam? dedi. Belki ben çalarsam, onlara pençerelerini açtırtırım.

Sert bir hareketle eldivenleri sıyırdı ve elindeki yayı havada bir şef dorkestr değneği gibi döndürdükten sonra kemana yaklaştırıp ayni zamanda da bütün sokakta iri adımlarla boydan boya dolaşarak çalmaya başladı. Ve birdenbire, o sihirli ellerin altında keman harikûlâde canlandı. Öyle bir ahenk, öyle bir tının ki bu mahalle kuruldu kurulalı işitmemiştir. Etrafa sanki renk ve ışık yayıldı; ızbe sokak şevkle doldu.

İşte, açılan bir pençere ve şapkanın içine düşen bir gümüş sikke... Şapka kemanı çalan adamın yanında duran ihtiyarın elindedir. Pençereler mütemadiyen açılıyor ve paralar düşmekte devam ediyor. Her pençerede eğilmiş başlar var; atkılara sarılmış başlar, vecd içinde dinleyen başlar! Londranın hiç bir sokağı henüz böyle bir vak'aya sahne olmamıştır.

Şapka, ihtiyarın elnide ağırlaştı; dolmuştu. â'ma sevincinden ağlıyor.

Derken nağmeler kesiliverdi. Adam, kemanı ihtiyara uzattı.

— Bu gece Noeldir, dedi, artık sokaklarda dolaşmayınız, evinize gidiniz ve ailece Noeli kutlayınız.

Â'ma kemancı yalvardı:

— Bana isminizi söyleyiniz. Bu ismi ömrümün sonuna kadar şükranla anmak isterim. Bana hem para kazandırdınız, hem de gönlümü san'at zevkile doldurdunuz.

Fakat mechul adam çoktan uzaklaşmıştı. Büyük adımlarla gidiyor, gözden kayboluyordu.

— İsminiz? İsminizi öğreneyim! İhtiyar âma, onun arkasından koşuyordu; düşecekti. Bu ismi söylemek, söyleyip kurtulmak lâzımdı.

— Ben bir yabancıyım, dedi, bir İtalyanım. İsmim Paganinidir ★

Dedektiv'in çocukları

— Hayır, bunlar babamın parmak izleri Noel babanın olamaz!

"Fransız karikatürü"

Çok Garip:

İnsan Derisinden Trampet

Bir Bohemya şefi olan General Jan Zizka (1376-1424) ölüm döşeğinde iken, derisinden askeri bir trampet yapılmasını vasiyet etmiştir. Bu suretle ölümünden sonra dahi askerlerini, pek nefret ettiği Germanlara karşı sevk edebilsin.

Fakat trajik bir şaka vukubulmuş ve muzafferane bir çarpışma sonunda insan derili trampet Germanların eline geçmiştir. Onlar da bunu, eski muharibin sevgili askerlerine karşı kullanmışlardır.

— Şimdi de karısının gömleğine oynasa da kaybetse ne iyi olur!

"Fransız karikatürü"

KORKU

Küçük Aliye amcası bir resimli kitap hediye eder. Ali çevirmeğe başlar, birdenbire babasına dönerek:

— Baba, bu ne resmi?

— Büyük bir yılan oğlum.

— Sen büyük yılandan korkar mısın?

— Hayır, korkmam.

Bir az sonra, Ali tekrar sorar:

— Baba, bu ne?

— Bu bir arslan yavrum.

— Aslanlardan da korkmaz mısın?

Baba böbürlenerek:

— Aslandan da korkmam tabii.

Ali bir az daha durur:

— Öyleyse baba, sen annemden başka kimseden korkmazsın değil mi?

İnsanın Hayvandan Farkı

Eskiden insanları - başka mahlûkattan ayırmak gayretiyle - "hayvanı natık,, diye tarif ederlerdi. Şimdi anlaşıldı ki natıka, ona has bir meziyet değildir; öbür hayvanların dahi birbirlerine esele meramlarını anlattıkları meydana çıktı.

Bilmem ki "akıl,, ı yalnız insanlara yakıştırıp hayvanlarınkine "sevki tabii,, deyip geçmek de doğru mudur?

Adem oğlunun mümeyyiz vasfını yeni sosyologlar bulmuşlardır: "İnsan âlet yapıcı bir hayvandır,,, Zira bütün hayvan cinsleri, tabiatın verdiği uzuvlarla doğup ihtiyaçlarını da bunlarla temin ettikleri halde insan, fıtretin ihsanını kâfi görmiyerek mütemadiyen yardımcı âlet yapan ve kullanan biricik mahlûktur.

Filvaki hatırımda kaldığına göre, dişleri dökülmüş bir maymunun yuvasında, iki kuru dalın birleştirilip baş taraflarından sarmaşık kökleriyle bağlanmasından vücude getirilmiş bir ceviz kıracağı elde edildiği rivayet olunmuşsa da iddia bir delişmen seyyahın mücerret hayalinden ibaret kalmıştı!.

Evet âlet yapıcı tek mahlûk insandır ve gördüğümüz makine medeniyetini de insanın bu kabiliyetine borçluyuz.

Lâkin, sayısız asırlardanberi ölçülü, makul ve ağır bir şekilde giden o kabiliyet son seneler zarfında çılgın bir sürat ve şümul peyda etmiş, çığırından çıkmıştır.

Nerede Nasrettin hocanın "şükredin ki, Allah deveye kanat vermedi; verseydi damımıza konar, evimizi başımıza çökertirdi!,, dediği mesut günler?

Bugünkü harp tayyarelerinin yanında kanatlı deve, devede kulak mesabesinde kalıyor! İnsanlar deveyi değil, uçan kaleler adı altında fili bile kanatlandırdılar... Ve icatlar harp ve tahrip vasıtalarına inhisar etti.

Onun içindir ki, modern insanın tarifi şu olmalıdır: "Yaptığı âletleri tahrip için durmadan başka âletler yapan ve her yaptığını bir teviye yıkan hayvan!,, Beşer, ebedî sulhe kavuşmadıkça bu tarifin tezyifinden kurtulamaz!

GÖKSU KURTULMUŞ OLURDU!

İstanbulun bir çok yerine yazık ettik; hattâ o yerlerin canına okuduk, kanına yirdik. Hem ne yerler?

Bunlardan biri de Göksudur. İp ve halat fabrikası yetmemiş gibi şimdi yanına bir de kontrplâk fabrikası kurulmuş. Tüy zaten dikilmişti; artık yenisine ne isim vereceğimizi bilemiyoruz. Tüyleri çifter çifter dikiyoruz.

Eğer son devir ricalinde zerre kadar zevk, tabiat güzelliğinden anlayış ve şehir ananesine riayet duygusu olsaydı Göksu şu berbad, iğrenç, kokak hale düşeceğine İstanbulun can atılacak, seyrine doyulamıyacak cennet bahçelerinden biri olurdu.

Ah, keşke büyüklerimiz içinde o fabrikalar yapılmadan önce derede köşk kuran ve civarda arazi edinen bir kaç zat çıksaydı! Göksu kurtulmuş olurdu!

GARİPTEN DE GARİP

Bir Hint fakiri kolunu havaya kaldırmış ve tam on sene (1902 den 1912 ye kadar) indirmemiştir. Bir kuş gelip hareketsiz duran avucu içine yuvasını kurmuştur.

Bu fakir, Hind dini itikatlarından (vücudiye) nev'inin saliklerinden biri idi. Bu meslekten olanlar için vücudun ihtiyaçları mahza bir zehab, bir hayaldir.

Fakir bu pozu aldıktan takriben üç ay sonra, kolu sertleşmiş, işe yaramaz hale gelmiştir. Mafsallar öyle sabitleşmiştir ki kolunu bir daha aşağı indirmek mümkün olmamıştır.

NİKÂH DAİRELERİNDEN HAYAT SAHNELERİNE

ERKEKLİK GURURU

— 38 —

Firdes etrafı gözden geçirmeğe başladı. Öteki masada yalnız başına oturan bir genç kadın tuvalet tazeliyor, salon kapısının her açılışında heyecanla gözlerini dikiyor, sonra yüzünü ekşiterek bileğindeki saate bakıyor, içini çekiyor, Belli ki birini bekliyor, sabırsızlanıyor.

Beri tarafta yaşlıca bir kadınla kıvırcık saçlı, sarışın bir delikanlı diz dize oturmuşlar. Kadın, kızıl, kavruk dudaklarının arasından dipleri küflü altın dişlerini ışıldatarak delikanlının elini avuçlarının içine alıp okşuyor, yılışıyor, eğilip yanağını onun yanağına dokunduruyor, baygın bakışlarla

onu süzerken, gözlerini kafesteki kanaryaya dikip mırıldanan aç bir kedi ihtirasiyle dudakları titriyor.

Karşı köşede şişman, çopur yüzlü, dağınık saçlı, kıranta bir adam yanındaki mavi gözlü, ufak tefek kızcağızın kulağına eğilip birşeyler fısıldıyor: kâh yılışıyor, kâh kalın kaşlarını çatıp yüzünü büsbütün çirkinleştiriyor. Genç kız ürkek, küskün tavırlarla başını çevirip geriye çekildikçe adam sokuluyor, kolunu tutuyor, cebinden çıkardığı banknotu avucunun içinde mıncıklayarak uzatıyor. Onların yanındaki masada oturan iki kadın birbirlerini dürterek fısıldaşıyorlar, fırsat buldukça çopur yüzlü adama kaş göz işaretleri yapıyorlar.

Beri tarafta bir genç kızla bir delikanlı karşı karşıya oturmuşlar, dirseklerini masaya, yumruklarını çenelerine dayamışlar, kımıldanmadan

konuşmadan birbirlerine bakıyorlar, sanki gözlerile konuşuyorlar.

Kapı yanındaki masada iki kadınla iki erkek gülüşerek, konuşarak mütemadiyen kadeh tokuşturup meze atıştırıyorlar.

Hamiyet Hanım yavaş sesle:

— Nasıl yavrucuğum, dedi, pavyon hoşuna gitmeğe başladı değil mi ?

Firdes dudak büktü:

— Hiç te hoşlanmadım. Çok kasvetli bir yer. Oturdukça uyku basıyor insana.

— Böyle oturursan elbette uyku basar, hanım kızım. Sen de biraz konuş, neşelen, için açılsın. Etrafındakilere baksana, ne güzel eğleniyorlar.

— Eğlence dediğiniz bu mu?

— Yalnız bu değil tabii. Eğlencenin bin bir türlüsü vardır. Fakat bu dans eğlencesi olmaz, herkes sakin sakin oturur, konuşur. Sen ağzını açıp bir lâf bile söylemiyorsun?

— Ne söyliyeyim? İçim sıkılıyor, gitmek istiyorum.

— Şu gitmek lâkırdısını ağzından bırakmıyorsun. Başka söz yok mu a yavrum. Görüyorsun ki herkes yanındaki erkeklerle tatlı tatlı muhabbet ediyor. Bizim yanımızda da Şevki Bey var. biraz konuşsana, şeker evlâdım.

Kendisi Şevki Beye döndü:

— Sizin tütün meselesini Firdese anlatsanıza Şevki bey. Demek Amerikalılara tütün satıyorsunuz.

— Evet efendim bir de tütün işi yapalım dedik, bir arkadaşımla beraber bir milyon liralık tütün aldık. Bunu Amerikalılara satarsak çok kâr edeceğiz.

— İnşallah, inşallah!

Firdes'in koluna dokundu:

— Görüyor musun, Firdesciğim. Bir milyon liralık tütün satmak ne demektir! Hem Şevki Beyin işi yalnız tütün değil ki. Kumaş üzerine de çok büyük alış verişleri var. Allah daha ziyade etsin, kendi alnının teriyle zengin oldu Şevki Bey. Daha da olacak tabii. Akıllı erkek böyledir işte.

Firdes mırıldandı:

— Bunlardan bana ne?

— Niçin öyle söylüyorsun yavrum? Bugün için sana bir faydası yok amma yarının ne olacağı bilinmez ki. Kocan olacak o serseri hapishaneye girdi. Şimdi senin paraya ihtiyacın var tabii. Şevki Bey yabancı değil.

— Şevki Bey gülümseyerek boynunu uzattı:

— Şüphesiz efendim. Yabancılık ne demekmiş? Hanım efendinin emirlerine her zaman hazırım.

Firdes sert bir sesle:

— A a, ne münasebet?

Diyerek ayağa kalktı. Hamiyet Hanım da çantasını aldı:

— Anlaşıldı, sen içindeki üzüntüyü hâlâ atamadın, Firdesciğim. Haydi çıkalım bari.

Kalktılar. Şevki Bey hesabı görürken, onlar yavaş yavaş yürüdüler. Kapının önünde Hamiyet Hanım koluna girdi, yine o müşfik sesiyle:

— Yavrucuğum, dedi, şimdi seni öyle bir yere götüreceğim ki,

kapıdan içeri girer girmez gönlün açılacak, gönlünde hiç bir sıkıntı kalmıyacak. Şevki Beyin iki tane kız kardeşi var. Onlar da senin akranların. Çok neşeli, çok şeker kızlardır. Evlâdım gibi severim. Annesi de çok muhterem bir hanımdır. Görünce sen de hepsini seveceksin.

Ce. Re.

(Devamı var)

Alışkanlık

Kadın — Kocam hapishaneden çıkalıberi karşısında demir parmaklık olmazsa uyuyamıyor!

"Fransız karikatürü"

HİKMET

İçinde bacak olmayan bir çift naylon çoraba, arzu ile bakabilmek için kadın olmak lâzımdır!

"Özendirme" de Nedir?

Memnuniyet ve temennim tamamile halisane olduğu halde "İnönü armağanları,, nda yadırgadığım bir taraf var. O da bu armağanlara — Başbakanlık tebliğinden öğrendiğime göre — "Özendirme amağanı" adı verilmesidir. Sözde bu özendirme sözü, "Teşvik" kelimesinin, karşılığıdır. Halbuki şevkin, şevke gelmenin, teşvikin, şevke getirmenin, özenme ve özendirme ile hiç bir alâkası yoktur. "Özenti,, kelimesinin dilimizde ifade ettiği açık mâna da bunun bir delilidir.

Bu hususta vereceğim bir kaç örnek, şevk ve teşvike bulunan sözde karşılığın ne kadar mânasız olduğunu her halde meydana çıkarır sanıyorum:

1 — Pilâv pişirmeğe özendim, fakat ağzıma yüzüme bulaştırdım.

2 — Babasının avukat oluşu, oğlunu da hukuk mesleğine özendirdi; fakat bu meslekte muvaffak olamayacağını zamanında anladı.

3 — Modaya uygun giyinmek istiyor, fakat bütün bu isteği özenti halinde kalıyor.

Görülüyor ki dil bakımından "özendirmek,, ile "Teşvik", birbirinden çok uzaktır. [illegible] le bir lâtife de ekliyebiliriz:

Özendirme mükâfatlarından birini son devrin en kuvvetli şairi olduğu bir hayli zamandanberi [illegible] Yahya Kemal Beyatlı kazanmıştır. Halbuki onun bu yolda teşvike hiç ihtiyacı yoktur. Eğer bu mükâfat kudreti yeni keşfedilmiş bir şaire verilseydi teşvik sözünün bir mânası olurdu. Bu bakımdan da özendirme yerine hiç olmazsa imrendirme demek çok daha uygun düşer ve meselâ genç bir şair Yahya Kemal olmağa "özendirilmez" Yahya Kemalin aldığı mükâfata "imrendirilir,, de yeni bir Yahya Kemal olmağa çalışırdı.

(VATAN) Sadun G. Sev[illegible]

— Kocam bir kravat aramış olacak!

"Fransız karikatürü"

FARKI BU!

Avusturya Macaristan imparatorluğunun uzun zamanlar Bosna-Hersek mevki kumandanlığını yapmış olan general Galgozy, bir gün bir gazinoya sivil kıyafette gitmişti. Bir kaç genç subayın oturdukları masanın az ötesinde bir yere oturdu. Subaylar, hararetli hararetli politikadan bahsediyorlardı. General bir aralık onların ileri geri ettikleri lâflara hiddetlendi, selâmsız sabahsız bağırdı:

— Kesiniz artık, yeter!

Genç zabitler birdenbire şaşırdılar, içlerinden biri dudak büktü, sordu:

— Size ne? Siz kimsiniz?

— Ben general Galgozy...

Zabitlerde bet beniz attı. Fakat aralarından biri cesaretini kaybetmedi:

— Fakat generalim, dedi, kışlada konuşamadıklarımızı gazinodada konuşamazsak ne yaparız?

— Gayet basit: kışlada bulamadıklarınızı gazinoda yer, içersiniz.

— O zaman hayvandan ne farkımız olur?

— Para vermek!

KISA HİKÂYE

SİHİRLİ KEMAN

Soğuk bir Noel gecesiydi...

Bütün gün kar durmadan yağmıştı. Londranın uzun sokaklarından birisinin pürüzsüz beyazlığında yalnız küçük bir siyah nokta görünüyor.

Yanına yaklaşılınca, bu küçük siyah noktanın, keman çalarak para toplamaya uğraşan bir a'ma dilenci olduğu anlaşılıyordu... Eski kemanından çıkanı çekingen, hafif nağmeler hiç bir iz bırakmadan derhal sokağın sessizliğine karışıyor... Bütün pençereler sım sıkı kapalı, hava o derece soğuk ki dışarıya kimse burnunu bile çıkartmaya cesaret edemiyor.

Birden sokağın karşısında iki sessiz gölge hasıl oldu.... Siyahlar giyinmiş iki adam, her halde bir yerde yiyip içmeğe gidiyorlar... Bir tanesi uzun boylu, zayıf, soluk yüzlü ve aydınlatan ateş gibi gözleri var... Elleri ceplerinde geniş adımlarla yürüyor..

Keman çalmaya uğraşan, zavallı dilenciyi görünce birden durdular, uzun boylu adam â'mayı tetkik ettikten sonra, yabancı ağzından çıktığı derhal anlaşılan bozuk bir İngilizce ile:

— Şans yok değil mi? dedi. Kimse para vermedi? Fena gün?..

— Noel daima iyi bir gündür Sir. Fakat ne yapılır, havanın soğukluğundan, kimse pençeresini açıp bana para atamadı...

Uzun boylu adam, sinirden titreyen bir sesle:

— Onları mecbur ediniz! diye haykırdı. Kemanınızı öyle bir çalınız ki, ister istemez pençerelerini açıp dinlesinler.

— Bu sizin dediğinizi, bilseniz ben de ne kadar isterdim. Fakat..

Uzun boylu adam, birdenbire ihtiyarın elinden kemanı kaptı:

— Belki ben çalarsam? dedi. Belki ben çalarsam, onlara pençerelerini açtırtırım.

Sert bir hareketle eldivenleri sıyırdı ve elindeki yayı havada bir şef dorkestr değneği gibi döndürdükten sonra kemana yaklaştırıp ayni zamanda da bütün sokakta iri adımlarla boydan boya dolaşarak çalmaya başladı. Ve birdenbire, o sihirli ellerin altında keman harikûlâde canlandı. Öyle bir ahenk, öyle bir tının ki bu mahalle kurulalı bu kurulalı işitmemiştir. Etrafa sanki renk ve ışık yayıldı; izbe sokak şevkle doldu.

İşte, açılan bir pençere ve şapkanın içine düşen bir gümüş sikke... Şapka kemanı çalan adamın yanında duran ihtiyarın elindedir. Pençereler mütemadiyen açılıyor ve paralar düşmekte devam ediyor. Her pençerede eğilmiş başlar var; atkılara sarılmış başlar, vecd içinde dinleyen başlar! Londranın hiç bir sokağı henüz böyle bir vak'aya sahne olmamıştır.

Şapka, ihtiyarın elnide ağırlaştı; dolmuştu. â'ma sevincinden ağlıyor.

Derken nağmeler kesiliverdi. Adam, kemanı ihtiyara uzattı.

— Bu gece Noeldir, dedi, artık sokaklarda dolaşmayınız, evinize gidiniz ve ailece Noeli kutlayınız.

A'ma kemancı yalvardı:

— Bana isminizi söyleyiniz. Bu ismi ömrümün sonuna kadar şükranla anmak isterim. Bana hem para kazandırdınız, hem de gönlümü san'at zevkile doldurdunuz.

Fakat meçhul adam çoktan uzaklaşmıştı. Büyük adımlarla gidiyor, gözden kayboluyordu.

— İsminiz? İsminizi öğreneyim!

İhtiyar âma, onun arkasından koşuyordu; düşecekti. Bu ismi söylemek, söyleyip kurtulmak lâzımdı.

— Ben bir yabancıyım, dedi, bir İtalyanım. İsmim Paganinidir ★

Dedektif'in çocukları

— Hayır, bunlar babamın parmak izleri Noel babanın olamaz!

"Fransız karikatürü"

Çok Garip:

İnsan Derisinden Trampet

Bir Bohemya şefi olan General Jan Zizka (1376-1424) ölüm döşeğinde iken, derisinden askeri bir trampet yapılmasını vasiyet etmiştir. Bu suretle ölümünden sonra dahi askerlerini, pek nefret ettiği Germanlara karşı sevk edebilsin.

Fakat trajik bir şaka vukubulmuş ve muzafferane bir çarpışma sonunda insan derili trampet Germanların eline geçmiştir. Onlar da bunu, eski muharibin sevgili askerlerine karşı kullanmışlardır.

— Şimdi de karısının gömleğine oynasa da kaybetse ne iyi olur!

"Fransız karikatürü"

KORKU

Küçük Aliye amcası bir resimli kitap hediye eder. Ali çevirmeğe başlar, birdenbire babasına dönerek:

— Baba, bu ne resmi?

— Büyük bir yılan oğlum.

— Sen büyük yılandan korkar mısın?

— Hayır, korkmam.

Bir az sonra, Ali tekrar sorar:

— Baba, bu ne?

— Bu bir arslan yavrum.

— Aslanlardan da korkmaz mısın?

Baba böbürlenerek:

— Aslandan da korkmam tabii.

Ali bir az daha durur:

— Öyleyse baba, sen annemden başka kimseden korkmazsın değil mi?

İnsanın Hayvandan Farkı

Eskiden insanları - başka mahlûkattan ayırmak gayretiyle - "hayvanı natık,, diye tarif ederlerdi. Şimdi anlaşıldı ki natıka, ona has bir meziyet değildir; öbür hayvanların dahi birbirlerine esele meramlarını anlattıkları meydana çıktı.

Bilmem ki "akıl,, ı yalnız insanlara yakıştırıp hayvanlarınkine "sevki tabii,, deyip geçmek de doğru mudur?

Adem oğlunun mümeyyiz vasfını yeni sosyologlar bulmuşlardır: "İnsan âlet yapıcı bir hayvandır,,. Zira bütün hayvan cinsleri, tabiatın verdiği uzuvlarla doğup ihtiyaçlarını da bunlarla temin ettikleri halde insan, fıtretin ihsanını kâfi görmiyerek mütemadiyen yardımcı âlet yapan ve kullanan biricik mahlûktur.

Filvaki hatırımda kaldığına göre, dişleri dökülmüş bir maymunun yuvasında, iki kuru dalın birleştirilip baş taraflarından sarmaşık kökleriyle bağlanmasından vücude getirilmiş bir ceviz kıracağı elde edildiği rivayet olunmuşsa da iddia bir delişmen seyyahın mücerret hayalinden ibaret kalmıştı!.

Evet âlet yapıcı tek mahlûk insandır ve gördüğümüz makine medeniyetini de insanın bu kabiliyetine borçluyuz.

Lâkin, sayısız asırlardanberi ölçülü, makul ve ağır bir şekilde giden o kabiliyet son seneler zarfında çılgın bir sürat ve şümul peyda etmiş, çığırından çıkmıştır.

Nerede Nasrettin hocanın "şükredin ki, Allah deveye kanat vermedi; verseydi damımıza konar, evimizi başımıza çökertirdi!,, dediği mesut günler?

Bugünkü harp tayyarelerinin yanında kanatlı deve, devede kulak mesabesinde kalıyor! İnsanlar deveyi değil, uçan kaleler adı altında fili bile kanatlandırdılar... Ve icatlar harp ve tahrip vasıtalarına inhisar etti.

Onun içindir ki, modern insanın tarifi şu olmalıdır: "Yaptığı âletleri tahrip için durmadan başka âletler yapan ve her yaptığını bir teviye yıkan hayvan!,, Beşer, ebedî sulhe kavuşmadıkça bu tarifin tezyifinden kurtulamaz!

GÖKSU KURTULMUŞ OLURDU!

İstanbulun bir çok yerine yazık ettik; hattâ o yerlerin canına okuduk, kanına yirdik. Hem ne yerler?

Bunlardan biri de Göksudur. İp ve halat fabrikası yetmemiş gibi şimdi yanına bir de kontrplâk fabrikası kurulmuş. Tüy zaten dikilmişti; artık yenisine ne isim vereceğimizi bilemiyoruz. Tüyleri çifter çifter dikiyoruz.

Eğer son devir ricalinde zerre kadar zevk, tabiat güzelliğinden anlayış ve şehir ananesine riayet duygusu olsaydı Göksu şu berbad, iğrenç, kokak hale düşeceğine İstanbulun can atılacak, seyrine doyulamıyacak cennet bahçelerinden biri olurdu.

Ah, keşke büyüklerimiz için de o fabrikalar yapılmadan önce derede köşk kuran ve civarda arazi edinen bir kaç zat çıksaydı! Göksu kurtulmuş olurdu!

GARİPTEN DE GARİP

Bir Hint fakiri kolunu havaya kaldırmış ve tam on sene (1902 den 1912 ye kadar) indirmemiştir. Bir kuş gelip hareketsiz duran avucu içine yuvasını kurmuştur.

Bu fakir, Hind dini itikatlarından (vücudiye) nev'inin saliklerinden biri idi. Bu meslekten olanlar için vücudun ihtiyaçları mahza bir zehab, bir hayaldir.

Fakir bu pozu aldıktan takriben üç ay sonra, kolu sertleşmiş, işe yaramaz hale gelmiştir. Mafsallar öyle sabitleşmiştir ki kolunu bir daha aşağı indirmek mümkün olmamıştır.

Menfaatinizi korumak istiyorsanız
AYDEDE
ye ilân veriniz çünkü:
AYDEDE
de çıkan ilânların ömrü bir günlük
değildir

AYDEDE

SİYASÎ HOŞSOHBET GAZETE

ABONE ŞARTLARI

6 Aylık	Memleket içi	7,5	Lira
»	Memleket dışı	12	»
1 Senelik	Memleket içi	14	»
»	Memleket dışı	21	»

ARI

Pirinç ve Hububat Unları

Her Annenin Çocuklarına Emniyetle Yedirdikleri

En Sıhhi

ÇOCUK GIDASIDIR.

HAKİKİASPİRİN

SAFASPİRİN

HAYAL OLMUŞ HAKİKATLER

Arkadaşımız Semih Mümtazın (Hayal Olmuş Hakikatler) adlı kitabı Beyoğlu Tünel meydanındaki Tünel Kitabevi ile Saray Kitabevinde dahi satılmaktadır.

Sahibi: F. KARAY
Yazı işlerini fiilen idare eden:
Cemal Refik Delibaş
İdare yeri: Ankara Caddesi 98/2 İstanbul
Dizildiği yer:
Murad KERMAN Mürettiphanesi
Basıldığı yer: TAN Matbaası

Çocuk Ansiklopedisi

Türkiyenin yalnız bütün çocuklarını değil hattâ bütün büyüklerini de ilgilendirir.

★★★

Bütün dünyanın bilgileri herkesin anlıyacağı tarzda sade olarak yazılmıştır.

★★★

Dikkati çeken büyük ve çeşitli resimlerle 2 Büyük Cilt, 1448 sayfa, 1783 Resim, 218 Mevzu

Fiyatı 15 Liradır.

İstanbul TAN Matbaası

Hafta içi notları:

BÂKİ KALAN BU KUBBEDE...

Havadis biraz eski amma, ben henüz yeni okudum: Amerikan üniversitelerinin birinde fizik uzmanları ses'in ağırlığını ölçen bir âlet yapmaya muvaffak olmuşlar. Fizikten zerre kadar anlamazsam da sesin, esasında iki cins olduğunu biliyorum.

Biri ahenksiz ve sevimsiz ses, yani gürültü, diğeri ahenkli, tatlı ses. Sonra her maddenin, her çalgının ve her canlının çıkardığı sesler de başka başkadır.

Acaba bu çeşitli sesler arasında sıklet bakımından ne gibi farklar mevcuttur. Biz en tatlı olarak üç ses biliriz: Para sesi, kadın sesi, su sesi... Acaba bunlar tartılırsa, hangisi ağır basar?

Umumî olarak insan sesi mi, hayvan sesi mi, eşya sesi mi ağırdır? Saksifon sesi kaç gram, kemanınki kaç kilo, davulun ki, kaç tondur?

Bir de şu politikacıların ve meclis hatiplerinin seslerini teraziye vursak kimbilir ne kadar çeker? Muhaliflerin sesi mi, yoksa muvafakatın sesi mi daha çok okka döver? Biz bunu şimdilik Amerikalı uzmanların âletine ihtiyaç hissetmeden de anlıyoruz. Şu zamanda şüphesiz ki, muhalefetin sesi daha ağır basıyor. Buna göre çok geçmeden gazetelerde şu başlıkları göreceğiz demektir:

"Celâl Bayar dün İstanbulda 300 kiloluk bir nutuk verdi!"

"Hilmi Uran'ın cevabı ancak 41,5 gram geliyor!"

"Gl. Sadık Aldoğan'ın bir tonluk hitabesi!"

"Hasan Saka beyanatını çektirdi: 79 kilo 285 gram!"

Bunlar işin biraz mizah tarafı. Amma bu kubbede baki kalacak olan hoş sedanın ölçüsünü bulmak bahtiyarlığına erecek babayiğit var mı? diye düşünüyorum.

Merhum Kadri Raşit Paşaya Dair

Geçen gün vefatını büyük bir teessürle öğrendiğimiz Doktor Kadri Raşit paşanın vaktiile kendi ağzından dinlediğimiz bir hikâyesini — merhumu rahmetle anmağa vesile olur ümidile — nakiediyoruz.

Merhum Kadri Raşit paşa ufak tefek bir zattı ve pek genç yaşında çocuk hastalıkları mütehassısı olarak büyük bir şöhret yapmıştı. İşte o sıralarda sarayda küçük sultanlardan biri hastalanır; konsültasyon yapmak icabeder. Konsültasyonda bulunacak dört doktorun arasında Kadri Raşit de vardır.

Heyet saraya gider, harem ağalarının refaketinde uzun koridorlardan geçerek hasta sultanın odasına yaklaşır. Tam içeri girecekleri zaman baş harem ağası Kadri Raşidi durdurur:

— Sen burada kal, küçük bey!

Herkes şaşırır; zencinin yüzüne baka kalırlar. Nedir bu yasağın hikmeti? Halbuki asıl çocuk hekimi odur ve hastayı onun görmesine irade sadır olmuştur.

Neden sonra iş anlaşılır: meğerse harem ağası, Kadri Raşit paşanın ufak tefek ve tüysüz olduğuna aldanarak kendisini konsültasyona gelen doktorlardan birinin oğlu sanmış. Kapıya kadar gelmesine ses çıkarmamış ama içeri girmesine de göz yummamış.

Çocuk sandığı şahsın meşhur bir doktor olduğunu öğrenen harem ağasında ise ağız bir karış açık kalmış!

Yeni neşriyat:

SEÇME HİKÂYELER

Büyük İtalyan hikâye ve romancı[sı] Pirandello'nun en güzel hikâyele[rini] bir araya toplayan bu eser, İtalyan klâsiklerinin 11 incisini teşkil etmekte o[lup], Dr. Feridun Timur tarafından dili[mize] çevrilmiş ve 180 kuruş fiatla Millî Eğitim Bakanlığı yayınevleriyle bütün kitapçılarda satışa çıkarılmıştır.

★

PARILTILAR

Şark - İslâm klâsiklerinin 17 n[ci]sini teşkil eden "Parıltılar" Fahrüddin Irakî'nin eseri olup Saffet Yetkin tarafından dilimize çevrilmiştir. Farsça ve Arapça nazım ve nesir cevherleri[yle] işlenmiş olan bu eser bir keşif ve ilham hazinesi, irfan âşıkları arasında ... kokularıyle, gönüller okşayan bir ... kat gülistanıdır.

100 kuruş fiatla, Millî Eğitim Bakanlığı yayınevleriyle bütün kitapçılarda satılmaktadır.

★

ÇİZMELİ KEDİ

Alman klâsiklerinden Ludwig Tieck['in] eseri olup, Fikret Elpe tarafından [dili]mize çevrilmiştir. Millî Eğitim Ba[kan]lığı yayınevleriyle bütün kitapçılarda 80 kuruş fiatla satılmaktadır.

MATEMATİK DERSLERİ

Emekli deniz albayı, Üniversite ehliyetli birinci sınıf askerî öğretmen Talât Parlar aileler nezdinde ve Pendikte kendi evinde ders vermeğe başlamıştır.

Adres: Sayan bağları - No. 6 (Pendik)

En büyük kadın gazetesi

Hanımeli

Ocak 1949

Yeni senenin bütün yenilikleriyle çıkmıştır.

Bu sayıda: Faruk Nafiz Çamlıbelin

AYŞELER

adlı nefis şiiri vardır.

* * *

HANIMELİ'nin nasıl çıkarıldığını bu sayıdaki izahatiyle anlıyacaksınız

Eskilerden yeni yapmak, pratik bilgiler roman, hikâye, fıkra, şaka

ÇOK RESİMLİ, ÇOK RENKLİ

40 Sayfa 50 Krş.

İstanbul TAN Matbaası

T. C.

ZIRAAT BANKASI

1949

Yılı İkramiye Tutarı

300.000 lira

Her Çekilişte:

25.000, 10.000, 5.000 liralık

İkramiyelerden başka 461 adet muhtelif ikramiyeler. Bundan faydalanmak için çekilişlerden bir ay evvel

ZIRAAT BANKASINDA

100 liralık vadesiz bir tasarruf hesabı açtırmak kâfidir. Çekilişler:

28 Şubat - 30 Mayıs - 31 Ağustos
30 Aralık